

Én nem tudom, vannak-e jobboldali kommunisták, vagy másképpen, a lenini leleménnyel élve: *elmúlt-e már a kommunizmus sajátos gyermekbetegsége, a baloldaliság?*

Félő persze, hogy a baloldaliság nem olyan, mint a számárköhögés. Többször is meg lehet kapni. Így azt kell hinnünk, valójában nem betegség, inkább modus vivendi, életviteli és érvényesülési forma.

Amikor a bal mint politikai érték devalválódik, mondjuk egy jól sikerült népi-írtással, akkor fedőnevek mögé vonul, ilyenformán: *szociális érzékenység, el-esettek iránti részvét, plebejus érzemény, népfrontos szemlélet, a fasizmus tagadása*. Amikor viszont a múltra már lenge fátyol borul, s a zsarnokság délibáb jelleget ölt, újra színre lépnek azok az intellektüelek, akik a baloldaliságot nyíltan vállalják, s azonosítják a jó erkölccsel.

Tamás Gáspár Miklós, akiről helyelközzel magam is hajlandó voltam elhinni, hogy afféle könnyűvérű liberál-konzervatív, a Népszabadságban adta közre a következő sorokat: „A demokrácia aktív híveinek tábora (különösen szemben az egyesült jobboldal kihívóan nyílt polgári osztálypolitikájával, amelynek hosszú távú fönntartása csak rendőrállami eszközökkel, a nyilvánosság brutális korlátozásával és fajgyűlölő propagandával képzelhető el a politikai korrupció változatlan virágzása mellett) csak akkor mentheti meg a szabad társadalmat (és persze önmagát), ha türelmesen és perspektívikusan átalakítja politikáját, és ez a politika – ha tetszik, ha nem – a jelenlegi kö-

Én nem tudom... (Hol a baloldal)

rülmények között csak baloldali színezetű lehet.”

Ebben a mulatságosan bonyolult, különböző kódolt üzeneteket tartalmazó mondatban TGM a demokrácia aktív híveinek – tehát az SZDSZ eszmei köreinek – azt javasolja: *próbálják elfoglalni a baloldalon az MSZP helyét*.

Míg ugyanilyen terjedelmes okfejtésben úgy két esztendeje Kis János a szocialisták jobbközép váltótársaként képzelte el a szabad demokratákat, ma Tamás Gáspár egy nagyszabású ideológiai offenzíva nyitányaként a baloldali értékek kisajátítását célozza meg. Valószínűleg úgy véli, ennek most van esélye. Ugyanis *a Horn-kormányzat eloszlatta az MSZP szociális érzékenységének mítoszát*. A nélkülözők, a szenvedők, a háttérbe szorítottak képviselete ismét „szabad vadászterület”. Lenin sem a *bojárok hátán* kapaszkodott fel a hatalom csúcsaira.

TGM tehát új osztálypolitikát hirdet a polgárurolom ellen, amelyet már-már *burzsuikurzusként* aposztrofál. Nincs mit csodálkoznunk azon – hiszen ideológiai alapvetésről van szó –, hogy írására ugyanabban a lapban Eörsi István „postafordultával” reagál. Ez a „*testvéri tankok*” tipikus esete, s jelzi, hogy egy „közvéleményformáló” offenzíva kezdetének vagyunk

tanúi. Eörsi Az osztályelemzés dicsérete címmel látja el művét, ily módon utalva rá, hogy a TGM-féle okfejtésnek máris a köz-tudatban van a helye.

Így igazi összhangzat alakul ki. Eörsi kontráz Tamásnak: „A demokratikus értelmiség és politikai képviselete – amelyre jelen körülmények között kizárólag az SZDSZ vállalkozhat – valóban csak arra törekedhet, hogy a szegények és kirekesztettek mind nagyobb rétegét vonja be a politizálásba, és ezt úgy teheti meg, ha az egyenlőtlenséget spontánul növelő piacgazdaság logikájával szemben annyi szociális érzékenységet vonultat fel, amennyit a kapitalista rendszer még el tud viselni.”

Észre kell vennünk, hogy itt *Eörsi már majdnem Ady*. (Vö.: „*Véreim, magyar proletárok!*”)

Tegyük fel magunknak a kérdést: hol van az a határ a szociális érzékenységben, amelyre Eörsi utal, s mi van e határon túl? *Csak nem a létező szocializmus?* Vagy csupán arról van szó, hogy kitűnő szerzőink a szegényekből és a kirekesztettek közül egy *virtuális létrát* kívánnak összetakolni, melynek segítségével az SZDSZ kimászhat a gödörből? Mindenesetre a demokratikus értelmiség köréből mindazokat, akik nem SZDSZ-hívók, Eörsi szemrebbenés nélkül kirekeszti. A szabad demokraták ezek szerint egy füst alatt s egyes-egyedül képesek „plebejus fordulatra” és a polgári szabadságjogok védelmére.

Hogy nekünk, kirekesztetteknek éppen citoyen lelkű forradalmárookra van-e szükségünk, én nem tudom.

Kristóf Attila